

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Juli.

4 årg. N:o 7.

LJUS I HEMMET.

— 1882. —

Florida.

Florida.

Amerika är ett stort och i många hänseenden förvånande land. Man kan säga nästan hvad man vill om det och likväl säga sanning. Der är förskräckligt varmt och ohyggligt kallt nästan på samma gång. Der fins mycket ondt och mycket godt, stort bedrägeri och grundlig ärlighet.

Resa vi till de norra staterna och upp i Kanada, finna vi der ett klimat liknande vårt svenska. Resa vi söder ut till Florida möta vi det mildaste klimat man kan vilja önska sig. Der växer sydländsk frukt i all sin prakt och växtligheten i allmänhet liknar den som fins i varma länder.

Många resa dit för att bli botade för lungsjukdomar, hvilket de i de flesta fall blifva, äfven då det har synts varit ute med allt hopp om vederfående. Dessa stanna då vanligen kvar och köpa land eller annan egendom och bosätta sig för alltid i detta Amerikas paradys. Många slå sig på trädgårdsskötsel, synnerligen planterande af oranger. Dessa träd gifva ifrån sig en behaglig doft och göra trakten till ett välluktande eden. Vår plansch föreställer en sådan plantering. Massor af oranger eller apelsiner sändas derifrån till de norra staterna.

Tillflykten.

Tro ej att jag är så dåraktig som du tyckes anse mig vara; det är åtminstone icke grannarnes åsigt om mig," sade madam Hult i det hon såg något retad ut.

"Ack, min älskade," sade madam Gran, i det hon vänligt lade sin hand på madam Hults arm, "förlåt om jag sagt ett enda ord, som kunde förarga eller såra dig; ingen känner till bättre än jag, hvilken driftig hustru och omtänksam moder du är; och mången gång har jag anfört både dig och ditt hem som exempel för andra; men 'hvad gagnar det menniskan, om hon vunne hela världen och förlorar sin själ?' sade vår välsignade Frälsare; och det är emedan jag önskar af allt hjerta att din odödliga själ må bli betryggad, som jag har uppmanat dig, kan-

ske för mycket strängt, att icke gå miste om den eviga glädjen, genom att försumma det enda frälsningsmedlet. Kanske har jag ej valt en lämplig tid för mitt besök i dag på förmiddagen, och därför skall jag taga afsked och komma en annan gång."

"Nej, icke alls," sade madam Hult, hvars tillfälliga dåliga lynne hade försvunnit. "Jag har arbetat hårdt hela morgonen och min rygg värker, så att jag sade för mig sjelf att jag skulle vilja sitta stilla en stund tills barnen återvända hem från skolan, hvilket de ej göra förrän bortom en timme. Så var så god och sätt dig. Du har rätt, det förstår jag väl; sådana som ha så brådt som jag, ha ej mycken tid till att tänka på andliga ting."

"Madam Hult," invände hennes goda väninna, "orsaken hvarför jag talade så allvarligt till dig just nu, var en vers, som jag länge tänkt på; i dag på morgonen förekom den i den del af bibeln, som jag läste enligt den ordning jag följer, den lyder sålunda: 'den kloke ser det onda och gömmer sig undan; men de enfaldige gå åstad och få skada' (Ords. 27: 12).

Nu föreställer jag mig att hela världen är delad i tvenne delar, de kloke och de enfaldige eller dåraktige, och det som i Guds ögon utgör skilnaden dem emellan är att den kloke 'ser det onda och gömmer sig undan,' men de dåraktige gå åstad; och det onda, på hvilket de ej ville tro, eller hvilket de ej fruktade, kommer öfver dem med hast och de få 'lida skada.' Du har läst om folket på Noahs tid, då Gud förkunnade att han skulle sända en flod för att förgöra de ogudaktige af jorden, huru få som lyssnade till varningen, de sågo arken, Guds bestämda gömställe, dag efter dag, men utan tvifvel gjorde många spe åt den tanken att bygga ett skepp, der intet vatten fans för det; andra bekymrade sig icke alls häröfver, de hade sina egna göromål att tänka på och tyckte det var tids nog att tänka på något viktigare. På detta sätt försvann nådatiden; och på den utsatta dagen befallde Gud Noah med sin familj gå in i arken och han stängde dörren om honom. Der voro endast åtta visa, som sågo faran och gömde sig, och de blefvo frälsta; öfver de andra kom floden och förgjorde dem alla.

Nu, medan jag talar med dig, madam Hult, hvilat ett förfärligt elände öfver världen; Gud varnar oss därför gång på gång i sitt ord;

han omtalar äfven för oss en fristad, en säker tillflykt. Och likväl lefva människorna som funnes det ingen fara, ingen storm från 'den kommande vreden' och därför 'gå de åstad' och så framt ej Gud den Helige Ande i sin nåd väcker dem till att se det förskräckliga, eviga elände, till hvilket de obetänksamt hasta, blir det endast en följd, nemligen den: 'de skola pina lida af Herrens ansigte i det eviga förderfvet' och blifva bortvisade från honom, som har 'glädje tillfyllest och ett lustigt väsende på hans högra sida evinnerliga.' Huru tom och kort är icke all jordens glädje, mot den som Herren skall gifva de sina!⁴

"Ja, allt hvad du sagt, madam, är sant; men det är svårt att kunna fatta hvad vi ej se," sade madam Hult.

"Ja, det kan vara svårt att kunna fatta det, men Gud befäller oss ej att känna det, utan tro det; och det bör sannerligen icke vara svårt att tro Gud, ty 'Gud är icke en meniska så att han skulle ljuga — — Skulle han säga något och icke göra det, skulle han något tala och icke hålla det?' (4 Mos. 23: 19). Och vår Gud och Fader har upplyst oss om vår fara, på det vi må fly den kommande vreden; emedan han genom sin stora kärlek har öppnat för oss en väg att undfly. Skola vi öppna vår bibel och söka upp några ställen, som handla om den kommande domen? Och må Gud i sin kärlek bli vår läromästare!

Vi läsa i Rom. 1: 18, 'ty Guds vrede af himmelen uppenbaras öfver all människornas ogudaktighet och orättfärdighet, de der förhålla sanningen i orättfärdighet.' Men på det att ingen må kunna säga att dessa ord hafva afseende på endast sådana som öppet förhärda sig och ej på sådana, som i människors ögon äro ärbara och rättskaffens, göra hvar man rätt och högaktas af grannar, måste vi vända oss till tredje kapitlet, vv. 18—23, der vi läsa att 'all världen skall för Gud brottslig varda; ty allesammans äro de syndare, och äro utan berömmelse inför Gud.' Således äro alla i fara och hotade med förtappelse. Och, o, hvilket förderf! Om möjligt dess mer förskräckligt i det att det öfverfaller människan så oväntadt. När de säga: 'det är frid och ingen fara, då öfverkommer dem plötsligt förderf — — och de skola icke kunna undfly' (1 Tess. 5: 3). Det skall då blifva försent att undfly och gömma sig. Faran beskrives ännu vidare:

'Då Herren Jesus uppenbar varder af himmelen med sin krafts englar och i eldslåga till att låta hämnd drabba dem som icke känna Gud och icke lydige äro vår Herres Jesu Kristi evangelium; hvilka straff lida skola, af det eviga förderfvet, bort ifrån Herrens ansigte och bort ifrån hans magts härlighet.' Tänk på dessa förfärliga ord: 'Herren skall låta hämnd drabba dem.' Han som nu väntar att bevisa nåd och från hvilkens läppar utgå de orden: 'den till mig kommer, honom kastar jag icke ut.' Han hängde äfven på det förbannade korset för dig. Gif äfven akt på att det står icke att han endast skall låta hämnd drabba stora syndare, mördare, drinkare etc., ehuru dessa olyckliga inbegripas häri; utan 'dem som icke känna Gud och icke lydige äro vår Herres Jesu Kristi evangelium; det vill säga sådana, som icke lyda hans älskliga uppmaning: 'kommen till mig,' 'tro på Herren Jesus, så varder du frälst,' på dem skall denna förskräckliga domen drabba.

Är det icke förvånande, madam Hult, att den största delen af människorna går så lugnt fram deras väg, när sådana faror vänta dem? Det är den största dårskap att så göra."

"Ja, madam, det är det, men detta är just hvad Janne och jag ha gjort."

"Men hvarför då fortsätta längre på detta vis? Hvarför då icke gömma sig just nu, ty vi se att 'den kloke ser det onda och gömmer sig undan.' Och jag tänker du vet hvilken är syndarens enda säkra tillflyktsort."

"Jag förmodar, madam, det är endast Herren Kristus."

"Ja, visserligen. Han är den ende, men han är tillräcklig. Han är den af Gud utsedde, der hans kärlek och rättfärdighet möta hvarandra och der han, den helige, kan vara rättvis och likväl rättfärdiga den ogudaktige, då han tror. 'Han bar våra synder i sin lekamen på träd.' 'Han dog rättfärdig för orättfärdiga.' 'Den som tror på honom skall icke förskräckas.'

Uppskjut ej med att komma till honom; dörren är nu öppen, men den kan snart bli stängd och för alltid. Då blir det för sent. Hör hvad ordet säger: 'och himmelen vek bort såsom en bok som hopvikes, och alla berg och öar flyttades från sina rum. Och konungarne på jorden, och de store och rike, och krigshöfdingarne och de väldige och enhvar tjenare

och fri fördolde sig uti jordkulor och i bergskrefvor; och sade till bergen och klipporna: fallen öfver oss och skylen oss för hans ansigte, som sitter på tronen och för Lammets vrede; ty hans vredes stora dag är kommen, och ho kan bestå? Hvem? Den och endast den, som har tvagit sina kläder och gjort dem hvita i Lammets blod. 'Herren är ett fast slott, den rättfärdige löper dit och varder beskärmad.' Skynda till Kristus och du skall varda frälst från den kommande vreden."

konungen af Sverige ansågs han enligt lag ha förverkat sitt lif, gods och arfsrätt till riket.

Kraftiga åtgärder vidtogos för att sätta domen i verkställighet. En här bestående af 10,000 man samlades och dermed sökte man att tvinga hertigen till lydnad. Äfven försöktes att förmå honom i godo underkasta sig, men förgäfves. Den hjälp som hertig Johan hade påräknat från Polen, uteblef; hans eget folk tyckas ej ha velat hjälpa, utan han inneslöt i Åbo slott, hvilket han förgäfves med sina 1200 man sökte försvara. Det intogs och han öfverlemnade sig som fånge. Och dermed

Åbo.

Åbo.

Finland har i forna tider stått i nära förbindelse med Sverige, och dess historia finner man ständigt sammanväfd med den svenska.

Åbo, Finlands gamla hufvudstad, utgjorde på 1600-talet Johan III:s boningsplats. Som han enligt upplysningar, som gåfvos i Stockholm den 7 Juni 1563, hade brutit mot sin broder konung Erik och lemnat penninghjälp åt konungen af Polen, Sveriges förklarade fiende och på kallelse vägrat infinna sig hos

var både han och hans hertigdöme i Eriks våld.

Historien vittnar alltid om att lyckans hjul vänder sig så att den ene är herskare i dag, den andre i morgon. Blott några år derefter finna vi att Erik XIV fördes med sin familj i fängelse i Åbo och han satt sedan såsom fånge i Kastelholm på Åland, der han visserligen icke, enligt historien, led någon särskildt nöd, men var likväl beröfvad sin frihet. Han fördes dock snart derifrån till andra ställen, der hans behandling lär ha varit temligen omensklig i bland.

Åbo omtalas redan 1640 hafva en högskola och till minne af denna högskola fins en me-

dalj, som på ena sidan bär drottning Kristinas bild och på den andra en uggla, sittande på några böcker.

Åtskilliga framstående biskopar omtalas ha funnits i Åbo. Synnerligen var Magnus Tavants (1412—1450) en af de mest kraftfulla. Han hade studerat i utlandet och blifvit magister i Prag. Efter återkomsten anställdes han i Åbo och blef konung Eriks kansler. Han visade varmt nit för Finlands andliga och timliga välfärd. Åbo domkyrka, som hade brun-

ha vi fått lefva i fred med våra grannar och hoppas framdeles få göra det.

Abraham räknande stjernorna.

Gud talade fordom både ofta och på många-handa sätt till fäderna och deribland äfven Abraham. Han hade kallat honom att gå ut ifrån sin slägt och sin faders hem. Och Abraham lydde. Han hade gifvit honom löfte om landet Kanaan och bedt honom "draga igenom

Abraham räknande stjernorna.

nit 1429 återställdes af honom och han använde enligt tidens anteckningar, mycken kostnad och omsorg till ökande af gudstjenstens högtidlighet och prakt. Många relikier och fornminnen finnas i denna kyrka, bland andra den "helige Hemmings skrin." Åbo har närmare 30,000 invånare och är en driftig framåtskridande stad.

Vi miste Finland jemte Ålandsöarne vid freden i Fredrikshamn, då Sverige förlorade mer än en tredjedel af sitt område och inemot 900,000 invånare. Sedan den tiden

landet efter dess längd och efter dess bredd." Men löftena, så sköna de än voro, började i bland att bli tomta för honom. Gud måste gång på gång förnya dem till honom. Då han fått löfte om att hans säd skulle besitta landet och han var nu gammal men barnlös, syntes det honom omöjligt att detta löfte skulle uppfyllas, och han sade därför till Gud: "Herre, Herre, hvad vill du gifva mig? Jag går barnlös, och arftagare till mitt hus blifver denne Eleasar af Damaskus," hvilken var hans förnämste hustjenare eller förvaltare. "Se mig

hafver du ingen säd gifvit." Då läsa vi att: "Herrens ord kom till honom, sägande: denne skall icke vara din arfvinge, utan den som af ditt lif komma skall, han skall vara din arfvinge." Derpå följde den sköna tilldragelsen, som vår plansch belyser. "Och han (Herren) förde honom ut (under den nattliga himmelen) och sade: se upp till himmelen och räkna stjernorna, om du kan räkna dem. Och han sade till honom: så skall din säd vara."

Man kan tänka sig, med hvilka känslor Abraham gick ut om natten och med hvilken vördnad han böjde sig ned, seende upp mot den klara österns himmel, der tusental stjernor blänkte. Han insåg snart att han ej förmådde räkna dem alla och tillbad därför Gud i helig förvåning vid tanken på den oräkneliga skara, för hvilken han skulle blifva stamfader, och bland dessa Kristus, salighetens hopp.

Gud var trofast, han har hållit sitt löfte till Abraham och han skall infria hvarje löfte, han gifvit sina barn, som vandra i den trogne Abrahams fotspår. En dag skola vi få se dessa, som Kristus tillhöra, stå inför Guds tron, och det skall vara "en skara, som ingen kan räkna."

Den första uppståndelsen.

Predikan af C. H. SPURGEON.

"Och jag såg troner, och åt dem som hade satt sig på dem vardt domsrätt gifven; och jag såg de för Jesu vittnesbörns och Guds ords skull halshuggnes själar och dem som icke hade tillbedt vilddjuret eller dess beläte och icke tagit märket på sin panna och på sin hand, och de lefde och regerade med Kristus i de tusen åren. Men de andra döda blefvo icke lefvande, till dess de tusen åren blifvit fulländade. Detta är den första uppståndelsen. Salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen! Öfver dem hafver den andra döden ingen magt, utan de skola vara Guds och Kristi prester och skola regera med honom i tusen år." Upp. 20: 4-6.

"Och jag såg de döda, stora och små, stående inför tronen, och böcker öppnades; äfven en annan bok vardt öppnad, som är lifvets, och de döda blefvo dömda, på grund af det som var skrifvet i böckerna, efter sina gerningar." Upp. 20: 12.

I skolen kunna gifva mig det intyget, mina vänner, att det är högst sällan jag inlåter mig

i framtidens hemligheter, vare sig med hänseende till den andra tillkommelsen, det tusenåra riket, eller den första och andra uppståndelsen. Så ofta vi vid våra framställningar stöta på detta ämne vända vi oss icke bort derifrån, men om vi hafva någon skuld här vid lag, är det snarare den att vi hafva varit för tysta än att vi hafva sagt för mycket. Och då jag denna morgonstund framdrager detta ämne, gör jag det icke för att förnöja eder nyfikenhet genom nyheten deraf, eller därför att jag påstår mig hafva den rätta nyckeln till dessa profetior, som ännu äro ouppfylda. Jag tror knappast jag har rättighet att använda min tid till profetiska studier, för hvilka jag ej har erforderlig begåfning, ej heller är detta den kallelse min Mästare bestämt mig för. Jag tänker att vissa predikanter skulle uträta vida mera för Guds folk, om de predikade något mera om den första ankomsten och litet mindre om den andra. Men jag har valt detta ämne, emedan jag tror att det är af praktisk betydelse, och kan göras gagneligt, lärorikt och väckande för oss alla. Jag finner att till och med de allvarligaste af de puritanske predikanterna ej drogo sig undan att sysselsätta sig med detta hemlighetsfulla ämne. Jag vänder mig sålunda till Charnock; och i sin undersökning om Guds oföränderlighet tvekar han icke att tala om världens förbrännande, om det tusenåra riket, om de nya himlarne och den nya jorden. Jag vänder mig till Richard Baxter, en man som mer än alla andra menniskor älskade menniskornas själar; som kanske mer än någon annan menniska, med undantag af aposteln Paulus, haft födslovända för människosjälar; och jag finner att han gjort sig en hullingförsedd pil af läran om Herrens tillkommelse och att han stinger denna stora sanning i de otrognes sjelfva hjertan och samveten, som om den vore himlens eget svärd. Och John Bunyan med — den enfaldige, hederlige John — han som predikade så enkelt att ett barn kunde förstå honom och som säkerligen aldrig gjort sig skyldig att hafva skrifvit på sin panna ordet "Hemlighet," också han talar om Kristi tillkommelse och om den härlighet som skall följa derefter; samt nyttjar denna lära såsom ett eggelsemedel för de heliga och en varning för de ogudaktiga. Jag tror därför icke jag behöfver oro mig mycket, om man skulle göra mig den beskillnin-

gen, att jag frambär inför eder ett ämne som är utan nytta. Det skall blifva till nytta, om Gud välsignar ordet; och om det är Guds ord få vi i alla händelser vänta hans välsignelse, om vi predika det, men han drager undan den om vi sky att lära någon del af hans rådslut, därför att vi i vår inbillade visdom inbilla oss att detta ej kommer att medföra någon praktisk nytta.

Då jag nu framhåller dessa texter för eder, mina kära vänner, vill jag anmärka, att vi i den första texten, som gäller Guds folk, hafva *tre stora förmånsrättigheter*; och att vi i den andra texten, som gäller de ogudaktige, hvilka icke äro i förbund med Kristus, hafva *tre stora och förfärliga ting*, som genast falla i ögonen.

I. Allra först vilja vi granska den första texten med dess *tre förmånsrättigheter*. "Salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen! Öfver dem hafver den andra döden ingen magt, utan de skola vara Guds och Kristi prester och skola regera med honom i tusen år."

Innan jag fortgår att beskrifva dessa förmånsrättigheter, måste jag anmärka att man har föreslagit två olika sätt att förklara denna vers, hvilka jag anser ohållbara begge två. Jag har sorgfälligt genomläst hvad Albert Barnes skrifer derom. Han framställer såsom sin åsigt, att den första uppståndelse hvarom här talas är en *uppståndelse af grundsatser* — en uppståndelse af de gamla martyrernes tålmod, oförskräckta mod, heliga djerfhet och ut hållighet. Han säger att dessa stora grundsatser eller principer hafva blifvit förgätna och, så att säga, begrafna, och att dessa stora grundsatser skola få en uppståndelse under Kristi kommande andliga regering. Och nu vänder jag mig till eder med den frågan: tron I, som läsen detta skriftställe, att detta kan vara meningen? Skulle någon människa kunna tro att detta vore meningen, om han ej hade någon särskild lärosats att försvara? Det förhåller sig i verkligheten så, att vi stundom läsa skriften och mera tänka på hvad den borde säga än hvad den säger. Jag tvekar icke att påstå, att hvarje oförvillad person, som är ifrig att få reda på skriftens mening och icke sättet hvarpå skriftens ord kunna uttala hans egen mening, måste säga att uppståndelsen af principer eller lärosatser inga-

lunda ger den rätta betydelsen af de här anförda orden. Bröder, kunnen I icke genast vid första blicken se, att detta är *människors* uppståndelse? Och är det icke likaledes en verklig uppståndelse? Heter det icke: "jag såg deras själar som hade blifvit halshuggne för Jesu vittnesbörds skull?" Är det icke skrifvet: "de andre döde fingo icke lif." Betyder detta: resten af de döda principerna? resten af de döda lärosatserne? Du kan icke öfversätta på detta sätt. Det är — vi hafva ej det minsta tvifvel derom — en bokstaflig uppståndelse af Guds heliga, och hvarken af principer eller lärosatser. Men man har föreslagit en annan utläggning. Jag hade en gång missödet att få höra en god vän till mig, som predikade öfver denna samma text, och jag må bekänna, det var ej med något serdeles stort tålmod jag lyssnade på hans framställning. Han sade att det betydde, att den är salig och helig som har blifvit född på nytt och sålunda kommit till uppståndelse från döda gerningar genom Herrens Jesu Kristi uppståndelse. Under hela tiden han predikade kunde jag ej låta bli att önska, det jag måtte få förelägga honom den svårigheten, hur han kunde få denna figurliga utläggning att stämma in med det bokstafliga sakförhållandet, att de andra afidne ej fingo lif förr än tusen år hade förgått? Ty om den första här omtalade uppståndelsen är en figurlig, andlig eller förebildelig uppståndelse, då måste äfven den nästa texten, der det talas om de dödas uppståndelse, vara andlig, mystisk och figurlig. Ingen enda människa kan gå in derpå. Du vet mycket väl, att när du läser ett kapitel, får du icke säga: "denna del deraf är symbolisk och bör läsas så och så, och den näst följande är det icke och bör läsas och förstås bokstafligt." Bröder, den helige Ande rör icke ihop bildliga talesätt och verkligheter. En bok som talar i bilder uttalar tydligt att detta är afsigten, och när du kommer till ett bokstafligt ställe i ett kapitel, som talar i bilder, är detta alltid förenadt med någonting annat som tydligen är bokstafligt, så att du icke, utan att våldföra det sunnda förnuftet, kan lägga en bildlig mening deri. Saken är den, att då jag läser denna text med ett fördomsfritt omdöme, utan att vilja befordra något särskildt syfte, utan att vilja försvara någon viss teori — och för min del bekänner jag att jag ej

har något sådant eller någon sådan, utan att jag vet ganska litet om framtidens hemligheter — kan jag ej annat än se, att det här är fråga om två bokstafliga uppståndelser, den ena af de rättfärdigas andar (själar?) och den andra af de ogudaktigas kroppar (de döda i allmänhet?); en som gäller de heliga, som sofva i Jesus, hvilka Gud skall framhafva med *honom*, och en annan som gäller dem som lefva och dö obotfärdiga, som förgås i sina synder.

Må detta gälla såsom ett förord till den första texten. Jag vill nu fortsätta. I denna text omnämnas tre förmånsrättigheter.

1. *Den tidigare uppståndelsen* är den första af dessa. Jag tror att skriften uttalar sig särdeles klart och tydligt öfver denna punkt. Du har kanske föreställt dig, att alla människor skola stå upp i samma ögonblick; att erkeangelens basun skall öppna hvarje graf på samma stund och ljuda i hvarje sofvares öra samtidigt. Sådant tror jag ej Guds ords vittnesbörd är. Jag tror att Guds ord lärar, och lärar på ett obestriddigt sätt, att de heliga skola uppstå först. Och må sedan den mellanvarande tidrymden vara hur lång som helst, må de tusen åren vara bokstafliga år, eller en ytterst lång tidrymd, detta är ej en sak som jag nu vill åtaga mig att bestämma; ty jag har ej att göra med någonting annat än med det faktum, att det gifves tvenne uppståndelser, en de rättfärdigas uppståndelse och sedermera en de orättfärdigas uppståndelse — en tid då Guds heliga skola uppstå och en senare tid, då de onda skola uppstå till domens uppståndelse. Jag vill nu hänvisa till ett eller två skriftställen, och ni torde slå upp edra biblar och följa med mig. Låt oss då först se på de ord aposteln talar i det kapitel vi vanligen begagna vid begrafningar, eller 1 Kor. 15: 20—24 — “men nu har Kristus blifvit uppväckt ifrån de döda, såsom en förstling af de afsomnade. Ty emedan döden är genom en människa, så är ock genom en människa de dödas uppståndelse. Ty såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus varda lefvande gjorde, men hvar och en i sin ordning, Kristus såsom förstling, derefter de som tillhöra Kristus, vid hans tillkommelse. Sedan kommer änden, då han öfverlemnar konungaväldet åt Gud och Fadern, när han tillintetgjort allt herradöme och all väldighet och all magt.” En mellantid af omkring två tusen

år har redan förgått mellan “Kristus såsom förstling” och “de som tillhöra Kristus vid hans tillkommelse.” Hvarför skulle icke då tusen år likaledes kunna ligga emellan den första uppståndelsen och “ändan.” Här är fråga om en uppståndelse af sådana som tillhöra Kristus, och endast af dem. Hvad beträffar de onda, så kunde man af detta skriftställe knappast veta att de skulle uppstå alls, om icke der vore detta allmänna uttalande: “alla skola i Kristus varda lefvande gjorde,” och äfven detta kan måhända icke vara så vidtomfattande, som det synes vid första ögonkastet. För mig är det nog att här endast är fråga om en särskild och undantagsvis uppståndelse för dem som tillhöra Kristus. Men vi skola vända oss till ett annat textställe, som kanske är ännu tydligare; det första brevet till Tessalonikerne, kap. 4: 13—17 — “men vi vilja icke att I skolen vara i okunnighet, mina bröder, om hvad som angår de afsomnade, på det att I icke måtten sörja såsom de andra, hvilka intet hopp hafva; ty om vi tro att Jesus blifvit död och har åter uppstått, så skall ock likaledes Gud genom Jesus med honom framföra dem som afsomnade äro, ty detta säga vi eder i enlighet med Herrens ord, att vi, som lefva och kvarblifva till Herrens tillkommelse, icke skola komma före” — eller hafva något företräde för — “dem som äro afsomnade; ty sjelf skall Herren stiga ned ifrån himmelen med fältrop, med öfverengels röst och med Guds basun, och de som dött i Kristus skola uppstå först. Derefter skola vi, som lefva och äro kvar, tillika med dem bortföras på skyar i luften till Herrens möte, och så skola vi förblifva tillsammans med Herren alltid.” Här säges ingenting alls om de orättfärdigas uppståndelse; det uttalas blott att de i Kristus afsomnade först skola uppstå. Vår apostel talar uppenbarligen om den första uppståndelsen; och alldenstund vi veta att en första uppståndelse förutsätter en följande, och emedan vi veta att de orättfärdige döde skola stå upp lika väl som de rättfärdige döde, draga vi den slutsatsen, att de orättfärdige döde skola stå upp i den andra uppståndelsen, efter det mellantiden mellan de begge uppståndelserna gått till ända. Låtom oss nu vända oss till Fil. 3: 8 och 3: 10, 11, samt jemföra dessa tre verser. “Ja, jag räknar ännu alla dessa fördelar som en

Döda hafvet. (Se sid. 108.)

förlust mot den vida viktigare kunskapen om Kristus Jesus, min Herre, för hvilkens skull jag gått dem alla förlustig, och räknar dem värda att kastas för hundar, på det jag må vinna Kristus.“ “Att jag må känna honom och kraften af hans uppståndelse och delaktigheten i hans lidanden, underkastad en lika död med hans egen, om jag blott kan komma till uppståndelsen ifrån de döda.“ Hvad menar han väl med detta? Hvar enda menni-

ska skall stå upp, ingen rättrogen kristen betviflar detta. Läran om en allmän uppståndelse antages af hela den kristna församlingen. Hvad är då denna uppståndelse, som Paulus af alla krafter ansträngde sig att hinna till, om det ej fans någon möjlighet att undgå den? Den kunde icke vara den allmänna uppståndelsen; till den skulle han komma, han måtte lefva hur han än ville. Det måste hafva varit någon högre uppståndelse, af hvilken endast de blifva

delaktige som hafva känt Kristus och hans uppståndels kraft, som blifvit honom likformade i döden. Jag tänker du skall icke kunna utlägga detta textställe eller gifva det något verkligt innehåll, utan att medgifva att det fins en föregående uppståndelse för de rättfärdiga, innan de orättfärdigas uppståndelse inträffar. Om du vänder dig till texten i Lk. 20: 35, 36, hvilken du troligen har i friskt minne, skall du der finna något, som jag vågar kalla ett tydligt bevis för en särskild uppståndelse. Sadduceerna hade troligen svårt att fatta hur män och kvinnor skulle förhålla sig till hvarandra i det framtida tillståndet, och Jesus säger här: "de som blifvit befunna värdige att få del i den andra världen (eg. äonen) och i uppståndelsen ifrån de döda, de hvarken gifva sig eller bortgiftas, ty de kunna icke vidare dö, emedan de äro englar lika och äro Guds barn, såsom varande uppståndelsens barn." Alltså, mina bröder, är en viss grad af *värdighet* nödvändig för denna uppståndelse. Sen I icke detta? Det ligger någon utmärkelse i att kallas uppståndelsens barn. Men jag säger än en gång: I betviflen ingalunda att ju icke alla skola uppstå. I denna mening skulle då hvar och en vara uppståndelsens barn, i detta fall skulle ingen värdighet alls erfordras för uppståndelsen. Det måste således finnas en uppståndelse för hvilken värdighet fordras, en uppståndelse som skall utgöra ett särskildt företräde, som, då man vunnit den, skall förskaffa sin egare den förträffliga och ärofulla benämningen "uppståndelsens barn." Mig synes att detta är tydligt nog och ej kan blifva föremål för några inkast. I 14 kapitlets 13, 14 vv. af samma evangelium finna vi att ett löfte gifves åt dem, som, då de hålla gästabad, ej göra det med afsigt att få någon vedergällning derför. "När du håller ett gästabad, bjud fattiga, krymplingar, halta, blindar! Och salig skall du vara, emedan de icke hafva något att vedergälla dig med; det skall vedergällas dig i de rättfärdigas uppståndelse." Jag vill icke hålla strängt på att denna text just bevisar att de skola stå upp på olika tid; men i alla fall säger den, att det gifves en de rättfärdigas uppståndelse, och å andra sidan veta vi, att det äfven skall finnas en uppståndelse för de orättfärdiga; och tiden för de rättfärdigas lösnande kommer att blifva vid de rättfärdigas uppståndelse, om hvilken talas som

om en särskild tidrymd. Eljest kunde han lika gerna hafva sagt: "du skall få din lön vid den allmänna uppståndelsen." Det var icke behöfligt att säga: "i de rättfärdigas uppståndelse," om de begge uppståndelserna skulle inträffa samtidigt. Ordet de "rättfärdigas" vore öfverflödigt vid detta tillfälle, i fall det icke visade till en tid som vore afskild från och olikartad med den för de orättfärdigas uppståndelse. Jag vill icke säga att detta ställe är ett klart bevis, men alla dessa ställen sammanlagda och jemförda med andra utsagor, som jag kunde anföra, om tiden medgäfvde det, torde, som jag tror, på skriftens grund fastställa läran om tvenne uppståndelser. Men jag vill hänvisa till ännu ett skriftställe, hvilket tyckes mig vara särdeles tydligt, till Joh. 6: 39, 40, 44, 54. I dessa verser talar Frälsaren fyra gånger om sitt eget troende folk och lofvar de sina en uppståndelse. "Jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen." Skulle det väl, i synnerhet för Guds folk, ligga någon fröjd och välsignelse deri, om icke detta innefattade något som särskildt hade afseende på dem? Är det allas lott att få uppstå, och skulle vi likväl i dessa yttranden finna en särskild förmånsrättighet för de utvalda! Helt säkert, mina bröder, måste detta vara en särskild uppståndelse. Utom detta är det också ett annat ställe, som just nu föll mig i minnet, från Ebreeerbrevet, der aposteln på tal om de frommas lidanden utsäger om dem, att de "icke velat antaga befrielse för att vinna en bättre uppståndelse" (Ebr. 11: 35). Det som var bättre afsåg icke uppståndelsens bättre följder, utan sjelfva uppståndelsen. Hur skulle väl denna uppståndelse kunnat vara bättre, med mindre någon skilnad förefans emellan de heligas och syndarnes uppståndelse? Låt då den ena vara en uppståndelse full af härlighet; låt den andra vara en uppståndelse full af dysterhet och fasa och låt det sedan finnas en utmärkt skiljegräns mellan dem båda, så att det må blifva vid änden alldeles så som det var i begynnelsen, nemligen en af Herren dragen skiljelinie mellan den som fruktar Gud och den som icke fruktar honom.

Jag inser mycket väl att jag icke kunnat så utföra mitt argument, att icke någon med annan uppfattning af saken skulle kunna göra invändningar deremot; men jag har mera pre-

dikat för min egen församling än kämpat med opponenter, och jag hoppas att I viljen upp- taga dessa skriftställen och pröfva dem sjelfva, och om de icke då lära eder att de döda i Kristus skola uppstå först, så tron icke mig då jag säger det. Om I icke kunnen se detta sakförhållande sjelfva, om den Helige Ande icke visar eder det, nå ja, läsen då om dessa texter en gång till och försöken om I kunnen få fram en annan och bättre mening. Jag har intet annat syfte än att förtydliga skriften för er så mycket som möjligt; och jag säger om igen, jag har icke någon skugga till tvifvel i min själ derom, att dessa skriftställen lära oss att det först skall blifva en uppståndelse, om hvilken det kan sägas: "salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen! Öfver dem hafver den andra döden ingen magt, utan de skola vara Guds och Kristi prester och skola regera med honom i tusen år."

2. Jag öfvergår nu till den andra företrädesrättigheten som här utlovas åt de fromma. *Öfver dem hafver den andra döden ingen magt.* Också denna död är en bokstaflig död; icke i mindre grad bokstaflig därför att hans hufvudsakliga fasa är andlig, ty en andlig död är lika verklig som en kroppslig död. Den död som skall drabba de ogudaktiga utan undantag kan aldrig vidröra de rättfärdiga. O, mina bröder, detta är det bästa af allt, om jag så vågar uttrycka mig; ty om Kristus har skänkt sitt folk den första uppståndelsen måste deri ligga någonting härligt, om vi än icke kunna förstå det. "Det är icke ännu uppenbart hvad vi skola blifva, men vi veta att när han varder uppenbar, skola vi blifva *honom* lika." Jag tänker att härligheterna i den första uppståndelsen hafva mera afseende på de härligheter som skola uppenbaras i oss än på dem som uppenbaras *för* oss. Hur majestätisk den skapnad skall blifva, i hvilken vi skola uppstå, hvilken utsökt lycksalighet vi då skola åtnjuta, detta kunna vi blott afläget gissa, vi kunna icke fullt begripa det. Men beträffande denna punkt kunna vi mycket väl förstå hvad skriften uttalar, och vi kunna mycket väl inse att fördömsen, den andra döden, ej skall hafva något välde öfver dem som uppstå i den första uppståndelsen. Huru skulle den det kunna? Huru kan fördömsen drabba andra än dem som äro syndare och hafva syndaskuld? Men de helige hafva icke gjort

sig skyldige till denna skuld. Väl hafva de syndat, liksom andra, och varit af naturen vredens barn, liksom andra; men deras synd har blifvit bortlyftad från dem; den har blifvit lagd på den forne fribockens hufvud. Han, den Evige ställföreträdaren, vår Herre Jesus sjelf, bar bort all deras skuld och orättfärdighet i glömskans öken, der den aldrig mer skall kunna uppsökas och framdragas mot dem. De äro iklädde Frälsarens rättfärdighet, såsom de också hafva blifvit tvagne i hans blod; och hvilken vrede kan ännu hvila öfver den meniska, som icke blott blifvit skuldfri genom blodet, utan fått rättighet att undfå lön på grund af tillräknad rättfärdighet! O, du rättvisans arm, du är utan kraft att slå de i blodet tvagne! O, I helvetesflammar, skulle väl blotta andedrägten af eder hetta kunna nå den meniska, som är skyddad af Frälsarens sår! Hur är det väl möjligt för er, dödar, förderf, fador, dysterheter, smärtor och förskräckelser att med en enda liten molnsky beskugga den klara himlen hos en ande, som funnit friid med Gud genom Kristi blod! Nej, bröder,

denna dag jag dristigt skall bestå,
mig ingen skall fördöma få,
ty blodet af Guds rena Lam
mig frälst från syndens skuld och skam.

Det skall komma en andra död, men öfver oss skall den ej få någon magt. Förstår du hur skön denna tafla är? Såsom om vi vandrade genom helvetets eldflammar och de *icke hade större magt* att förtära oss än då de heliga barnen oskadde vandrade på kolen i Nebukadnesars sjufaldt upphettade ugn. Döden må spänna sin båge och lägga sin pil på bågsträngen. Men vi le åt dig, o död, och vi förakta dig, o helvete! ty öfver eder båda, I människans fiender, skola vi blifva mer än öfvervinnare genom honom som har älskat oss. Vi skola stå osårbara och oöfvervinnelige, trotsande och föraktande alla våra fiender. Och allt detta emedan vi äro rentvagne från synden och iklädde en fläckfri rättfärdighet.

Men det gifves en annan orsak hvarför den andra döden ej kan få någon magt öfver den troende, emedan då denna verdens furste kommer och anfaller oss, så skola vi kunna svara honom på samma sätt som vår mästare gjorde: "i mig har han intet." Då vi åter skola uppstå, skola vi vara frie från allt förderf; inga onda böjelser skola längre förblifva hos oss.

“Jag skall rena deras blod som jag ännu icke rengjort; ty Herren bor i Zion.” (Joel 3:21, enl. eng. öfvers.) “Utan fläck eller skrynka, eller något sådant,” utan ens skuggan af en fläck som den allvetandes öga skulle kunna upptäcka; vi skola vara lika rena, som Adam före fallet, lika heliga som den obefläckade mandomen, då den först utgick ur skaparehanden. Vi skola vara bättre än Adam, ty Adam kunde synda, men vi skola vara så befästade i godhet, sanning och rättfärdighet, att vi icke ens mera skola frestas, ännu mindre skola vi befara att falla. Vi skola stå fläckfria och felfria på den sista stora dagen. Bröder, lyften upp edra hufvuden. I som kämpen med synden, som ären nedtryckte af tvivel, lyften upp edra hufvuden och torken tårarne från edra ögon. Dagar stunda för eder sådana som englarne icke hafva sett, men i skolen se dem. Tider komma då edra andar ej längre skola frukta för kedjan, ej heller skolen i längre ihågkomma malörten och gallan.

“Hvad mer, om för din synd ditt kött skall varda stoft igen; dock som vår Frälsare stod upp, uppstår en hvar hans vän.”

Och när de uppstå skola de lemna den gamla Adam kvar. Välsignade dag! En af de mest välsignade delarne af himlen — af himlen der uppe och af himlen härnere — skall just vara friheten från benägenheten för synd, den totala döden af denna gamla natur som så länge utgjort vårt lidande och ve. (Forts.)

Döda hafvet.

Detta haf kallas i skriften “salthafvet” (1 Mos. 14: 3; 4 Mos. 34: 3, 12), stundom “hafvet” (5 Mos. 4: 49; 2 Kon. 14: 25); Joel kallar det “hafvet öster ut” (Joel 2: 20) och Hesekiel kallar det endast “hafvet” (Hes. 47: 8) till skilnad från det “stora hafvet” (v. 10), hvarmed åsyftas Medelhafvet.

Jordanfloden tömmer sitt vattenflöde i detta haf; dess längd är omkr. 7 mil, dess bredd $1\frac{1}{2}$. Det är i många hänseenden ett märkvärdigt haf i det att det ligger så lågt, har intet utlopp men flere tillopp af vatten. Dess vattenyta är nemligen 1,316 fot lägre än Medelhafvets; dess djup är 1,308 fot. Dess vat-

ten utmärker sig för sin ovanliga tyngd, det förhåller sig till annat vatten såsom $12\frac{1}{4}$ till 10, och i $12\frac{1}{2}$ skålpund vatten fins $3\frac{1}{5}$ skålpund salt, då det deremot fins endast $\frac{1}{2}$ skålpund salt på lika kvantitet vanligt hafsvatten.

Dr Thomson beskriver det Döda hafvet sålunda: “Utan att fästa mig vid hvad andra ha sagt om det, vill jag anföra följande med verkligheten öfverensstämmande. Vattnet är fullkomligt klart och genomskinligt. Dess smak är bitter och salt, långt mera än vattnet i oceanen. Det smakar som alun, syder i ögonen som kamfer och förorsakar en brännande stickande verkan, och gör håret styft som af pomada. Man kan ej sjunka uti vattnet längre än till armarne. Sällan ser man någon våg på dess yta, så tungt är det, men det är likväl icke alltid fullkomligt stilla såsom somliga velat påstå; ty här och der ha ris och stubbar uppkastats på stranden. Det blåste temligen bra då vi sågo det, men likväl var dess vatten fullkomligt lugnt och orörligt. Vi sågo ingen fisk eller andra lefvande djur deri; men foglar flögo öfver det utan men*). En onaturlig dysterhet hvilat icke allenast öfver Döda hafvet, utan äfven öfver dess stränder och omgifning.”

Detta är den plats, der fordom de sköna städerna Sodom och Gomorra lågo, och omkring hvilka den bördiga dalen var utbredd “såsom en Herrens lustgård.” Nu är detta haf ett talande vittne emot lastbarheten och visar på ett tyst, men träffande sätt följden deraf.

*) Somliga ha påstått att foglar kunde ej flyga öfver dess yta utan att dö. Äfven har man sagt att inga lefvande föremål funnos i dess vatten, men nu har ett särskildt slags djur funnits äfven der.

Skjutgevär som stöta.

Det fins gevä, hvilka det är farligare att stå bakom än framför. Stöten är farligare än skottet. En jägare, som sköt på en ekorre i ett träd, sade, då han steg upp från marken, efter att ha fått en dugtig stöt af bössan: “man skulle ej ha fått höra mera af ditt ’korrh, korrh, korrh,’ om du hade varit på denna ändan af geväret.” En konung sade då han betraktade

sin här efter en vunnit seger och såg huru många, som hade fallit: "hade vi vunnit en sådan seger till, skulle vi ha blifvit ruinerade." Det finnes fall, då synbar framgång åtföljes af liknande resultat.

Det fins religiösa kretsar, der gevärstötar förekomma, som äro ganska farliga. Vi minnas en person som var en ledare för en skara troende, hvilka han hade fostrat till att blifva mycket trångbröstad och sekteriska i sitt umgänge med andra. De uttalade öppet sina åsikter och fördömde såsom icke kristna dem som ej antogo deras egna meningar rörande tro och lefverne. Den gamle mannen fostrade sina andliga barn på detta sätt och de lärde så fullkomligt denna lex, att de en vacker dag började praktisera den på honom, och innan han viste ordet af drefs han ut ifrån dem och kallades af dem lika mycket en hedning och publikan, som andra hade blifvit kallade det under hans regering.

En man som af en händelse hade blifvit hufvudredaktör för en större religiös tidning, begagnade sitt inflytande till att anfälla och klandra dem som hyste andra åsikter än han sjelf. Det gick lätt för honom att segla i början, tills han fann att det var lättare för honom att skriva och publicera hvad han skrivit, än att få folk till att tro det; och följden var den att han efter några förtviflade försök måste sälja sin tidning, hvilken dog ut, och sjelf måste han flytta ifrån trakten för att undslippa människors förakt.

På många sätt ha personer, som tänkt att skjuta på andra, sjelfva fått lida af gevärstötar. De ha satt en falsk berättelse i gång, spridt ut en osanning, som var afsedd att träffa någon, men sjelfva ha de fått lida af stöten.

Det lönar icke alltid mödan att spela tid med att gendrifva falska beskyllningar; osanningar uppdaga ofta sig sjelfva och personer, som utspridt dem, skulle vilja gifva mycket, om de aldrig haft med dem att göra. Ett tåligt väntande är det bästa botemedel mot en liden oförrätt; och vår Gud som känner de sinas väl och ve, är öm om sina barn och han skall nog i sinom tid bringa rättvisan i dagen och kröna dem med sin välsignelse.

Må vi vara tåliga under vedermodan och icke förhastadt döma öfver de olyckor vi lida. Den högste råder öfver allt och alla, och i sin

egen bestämda tid skall han bringa fram ljus ur mörkret och glädje ur sorg, frid ur vedermoda och lif från sjelfva döden.

På det politiska området har man fått se förfärliga stötar af detta slag. Franska regeringen hade länge förtryckt det arma folket, lagt skatter på dem tills de suckade värre än israeliterna i Egypten under sina bördor. Folket egde endast en tredjedel af jorden och de voro de ende som betalade skatter till de adlige, till presterskapet och kronan; underhöll en stor krigshär och tvåhundra tusen skattindragare, och utom allt detta ett skökonäste för konungen, Ludvig XIV, som kostade 100,000,000 francs.

Så förskräcklig var skattebörlan på det arma folket, att man beräknade att om ett tunnland jord afkastade t. ex. 16 kr. tog konungen tio, hertigen såsom landegare fem, så att en kr. lemnades kvar åt brukaren. Om vi antaga således att bonden med hustru och barn odlade fyrty tunnland jord, hvaraf afkastningen utgjorde sexton kr. pr tunnland, så blef det 640 kr.; af dessa tog konungen, hertigen och kyrkan 600 och det återstod då 40 kr. åt bonden och hans familj att försörja sig med. Under sådana förhållanden är det lätt att inse sanningen af hvad Thomas Jefferson skref från Paris 1785 till en bekant i Amerika: "af tjugo millioner människor i Frankrike tror jag der äro nitton millioner, hvilka äro mera usla och eländiga i alla hänseenden som en människa kan vara det, än någon af de mest eländiga i de Förenta Staterna."

Vi veta hvad följden blef då revolutionen utbröt. Folket vände sig mot sina förtryckare som ett lössläppt vilddjur mot sin plågåre och ref dem i stycken. Öfver en million människor dödades under folkets vilda raseri. Bland dessa offer voro tusentals adlige, öfver ett tusen prester, tillika med konungen och drottningen. Något liknande artar sig i Ryssland och kanske äfven i Tyskland. Stöten blir vanligen förskräcklig, men den är en naturlig följd af en för stark laddning. Borde icke alla styrande taga varning af sådana händelser; borde icke äfven vår regering besinna sig i tid innan halfva befolkningen lemnat landet och de få kvarvarande tyngas till döds genom höga skatter och dryga utgifter ofta till onödiga föremål, såsom t. ex. då minst 30 millioner utgifvas för krigsväsendet i vårt land.

Folkets tålmod är stort, men då det en gång tar slut blir dess raseri dess mer förskräckligt. Må Gud uppväcka alla de styrande till att inse sådant i tid, ty då bakslaget kommer blir det för sent att afvända det.

Vänliga vinkar.

pröfvo-dagar
Du ofta klagar
Så missbelätet
Om brist och nöd;
I sorg du drömmer —
Och Jesus glömmer;
Du sysus förgätit
Hans kors och död?

Ju falskt du tycker
Att nöden trycker
Då än du helsa
Har — arm och stark; —
Ej Jesus klagar
Fast fyrti dagar
Han hungra måste
I öde mark.

Det är osvikligt:
Han allt ger rikligt
Om du förnöjsam
Dig finna kan;
Visst samvetsfriden
Är tård på tiden
Men tänk på Jesus
Din frälserman!

I tacksamt minne
Med ödmjukt sinne
Hans lif begrunda
Då dig går mot;
Hur han har stridit
För dig och lidit —
Ack, tro på Jesus
Förutan knot!

Om allt dig sviker
Från dig ej viker
Hans kärleksrika
Beskyddarhand;
Blott redobogen
Du huld och trogen
Din Jesus tjänar
Till grafvens rand.

Hvar tår du faller
Som perla gäller
I Segerkronan,
Då hem du går,
Löst ur all fara
Till englars skara
I Jesu rike
Som öppet står.

Om hvassa tungor
Från onda lungor
Sitt etter spruta
Emot ditt namn;
Med barnsligt hjerta
Göm då din smärta
På ögonblicket
I Jesu famn.

Den Törnekrönte
Ej än belönte
Med afslag någon
Som sökt hans skydd;
Sin Hjord föröker
Hvart får han söker,
Som vilse drifvit —
Med dygder prydd.

Är faret funnet,
Hans mål är vunnet,
Och englar jubla
I himlens höjd;
Han skall det värna —
Ack, stanna gerna
Och "blif i Jesus"
Till evig fröjd!

Om du förföljes
Och molnomhöljes
Din ljusa stjärna
På lifvets stig,
Till korset ila
Och der dig hvila —
Lid såsom Jesus
Sjelf led för dig.

Hvad helst som händer,
Hvart du dig vänder
I glädjen, sorgen
Sök bättring, bot
Vid Jesu fötter; —
Slit onskans rötter
Ur hjertats kamrar
Vid korsets fot.

När allt bekymmer
Sist griften skymmer
Låt lampan slockna
I Jesu namn;
På bödens vingar
Din själ då svingar
Sin frid till mötes
I Jesu famn!

Otto N—

Klosterlifvet afslöjadt.

(Forts. fr. föreg. nr.)

9 kap.

Pastor William Walsh.

En lördagsafton i april 1867 kom fader Venuta som vanligt in i klostret för att höra systrarnas bikt; och när han skulle gå, vände han sig till mig och sade skämtande: "ack syster, i morgon ekolen I få en ny prest, en vacker, ung irländare." En förfärlig aning om någon stor sorg öfverskuggade ögonblickligen min själ och en iskyla spred sig omkring mitt hjerta, då fader Venuta yttrat dessa ord; och jag nedtrycktes genom en obeskriflig tyngd af en öfverhängande pröfning.

Den söndag fader Walsh ankom, fördes han af fader Venuta in i klostret och presenterades för systrarne. När han helsade på mig, räckte han ut sin hand, hvilket jag icke låtsade se, emedan jag kände en oförklarlig fruktan för att vidröra honom. Fader Walsh hade vid den tiden varit prest i fyra år och hade just tillika med fem andra prester anländt från Australien, der hans broder, Thomas Walsh, äfven är prest.

Då jag presenterades för denne man, var han omkring tjugosex år gammal. Till utseendet var han lång, behaglig och hade en värdig hållning. Han hade ett vackert ansigte och ett högst intagande och tillvinnande sätt. Hans ansigtstryck var så heligt och ödmjukt, att hans embetsbröder kallade honom "den engalike" eller "den ungdomlige St. Aloysius." O, hur skall jag kunna beskrifva djupet af hans be- dräglighet eller afmåla hans skrymteri! Romersk-katolska kyrkan består till en stor del af skrymtare, men fader Walsh var visserligen *en af de mest fulländade skrymtare* jag någonsin träffat; och likväl kunde det hafva varit annorlunda, om icke denna samhälls förbannelse, celibatet, funnits till, — ett system, som, i stället för att binda en krans af himmelska blommor för Hymens panna, krossar och begraver de ljufvaste af alla menckliga känslor i skändlighetens graf, der kropp och själ förgås.

Fader Walsh kunde hafva varit en prydad för samhället och verlden, ty han egde stora själsgefvor. Han kunde hafva varit en öm, kärleksfull make, en god, älskande fader, ty han egde varma och innerliga känslor. Då jag talar om den obeskrifliga skymf och den grymma förföljelse och hjertesorg denne man försökte förorsaka mig, tadlar jag det förbannade *systemet* mer än *mannen*. Mannen lemna jag åt honom, som "icke vill någon syndares död, utan att han omvänder sig och lefver;" men jag beklagar och fördömer af hela mitt hjerta det onda systemet.

Sedan han blifvit presenterad för mig, stälde han sig dagligen i min väg och tillbragte ofta tvenne timmar å rad i mitt klassrum. Hans sätt var alltid mildt och vänligt och han bemötte mig med den djupaste aktning och den mest i ögonen fallande uppmärksamhet. En dag, ungefär sex veckor efter hans ankomst, skulle han granska min klass, och när arbetet var slut, räckte han mig klassboken, fattade min hand och sade med en obeskriflig ömhet i blick och ton: "syster, jag älskar er; jag älskar er högre än min egen själ!"

Vid dessa besynnerliga, häftiga ord, ryckte jag min hand ifrån honom; och utan att yttra ett ljud, skyn-

dade jag ut ur skolrummet, rusade till min cell, reglade dörren och kastade mig ängestfull på knä, bedjande om kraft att kämpa mot denna mitt lifs största frestelse. O Gud, hvilka ord hade jag icke hört! O, hur genomborrade de icke hela min varelse. En invigd Guds prest hade gjort sig skyldig till sådana ord till mig, en åt Gud helgad jungfru, en Kristi brud! O, hvilket helgerån! Det var ett brott för mig att lyssna till sådana ord. Jag hade aflagt löften åt Gud, och jag skulle hålla dem, äfven om mitt hjerta krossades under försöket.

I flere dagar undvek jag fader Walsh genom att gå ur klassrummet så snart han inträdde. Slutligen kom han en dag efter skolans slut och bad om ett samtal i mottagningsrummet. Darrande gick jag att möta honom, i det jag anropade Gud om hjälp. Jag förvånades öfver hans bleka ansigte och sorgsna, olyckliga min. Jag sade: "fader, hvad ni har att säga, säg det fort, och jag ber er, upprepa aldrig de ord ni nyligen uttalade; ty jag kan icke lyssna till dem — de äro hädiska!"

Han svarade: "käraste syster, förlåt mig! Jag vet att mina ord bedröfva er, men jag måste uttala dem, ty mitt hjerta vill brista. Min Gud, hvarför blef jag någonsin en prest? Kära syster, när jag första gången såg er, älskade jag er: jag har aldrig varit lycklig sedan, och skall ej heller blifva det. Ack, jag är förskräckligt frestad! Jag kan icke drifva er ur mina tankar. Under mina messor, böner och gudomliga förrättningar kommer er bild emellan mig och min Gud! O syster, jag kan icke låta bli att älska er! Ack, om det blott vore lagligt för oss att ingå äkten-skap! O, om ni icke vore en syster och jag icke en prest!" Vid dessa ord gret han bittert, under det hela hans kropp skakades af den djupaste ängest.

Då han något lugnat sig, sade han: "och nu, kära syster, säg mig att äfven ni älskar mig." Mitt hjerta var nedtyngt af bekymmer, då jag svarade honom: "fader, jag är ledsen, att ni råkat i min väg. Gifve Gud vi aldrig hade träffats — men då så är, måste vi skiljas. Det är syndigt för oss att vara kvar på samma ställe — vi kunna aldrig blifva mer för hvarandra än vi nu äro. Äro vi icke båda bundna af löften, hvilkas heliga förbindelser vi måste uppfylla, om vi icke skola gå miste om våra själars frälsning; och om vi förlora våra själar, hvad gagnar oss väl hela världen? Jag har redan syndat genom att lyssna till er och jag ber er att aldrig mera upprepa sådana kärleksförklaringar för mig."

Derefter gick jag ögonblickligen ur rummet, lemnade honom gråtande och skyndade till min cell, hvarest jag, under en ängest som endast Herren känner till, kastade mig ned för hans fötter och bad med lidande hjerta att blifva befriad från den svåraste pröfning jag någonsin gått till möte.

Jag skref genast ett bref till moder Xavier, förklarande för henne hvad som hänt och bönföll om att flytta mig till en annan stad. Jag erhöll intet svar på detta mitt bref.

Fader Walsh förnyade icke genast derpå sina kärleksförklaringar mundligen, men hvarje hans blick talade derom. Jag undvek så mycket som möjligt att träffa honom och var djupt olycklig. Sålunda föringo tvenne månader af den svåraste frestelse, då jag kallades till Madison. Jag föll nu på mina knän framför

moder Xavier och anropade henne för Kristi och min själs salighets skull att icke skicka mig tillbaka till staden Jersey. Hon skrattade åt mig och utbrast: "ni borde i sanning känna er högeligen smickrad af att ha vunnit en så vacker ung prests kärlek — men jag tänker att ni endast inbillar er det; och om ni icke blir pröfvad, skall ni aldrig vinna segern."

I Juli 1867 var jag den enda syster som skickades tillbaka till Jersey af dem som förut varit der. Jag insattes i syster Josefines sysla såsom abbedissa i St Josefs kloster, under det hon, som öfver sju år varit abbedissa i flera städer, detta år sändes till Trenton, att der fylla den lägsta platsen. Hennes despotiska lynne kunde icke fördraga denna förödmjukelse, ej heller kunde hon bära pröfningen af att vara så långt borta från sin käre fader Senez i Jersey. Tre veckor derefter lemnade hon derföre klostret, reste till Jersey, och antog der plats såsom hushållerska för fader Senez, hvilken hon var så varmt tillgifven och förorsakade derigenom klostret en icke ringa skandal.

Syster Aloysius, syster Mary Clare och syster Ann Maria voro de systrar som sändes med mig till staden Jersey. Denna moder Xaviers handling, att skicka mig tillbaka till fader Walsh var, såsom följderna skola visa, en nedrig stämpling å hennes sida att ävägbringa min själs och kropps förderf och beröfva mig den oskuldens kostliga perla, som var mig kärare än tusen lif.

10 kap.

Jag får besök af min broder.

Mina pligter bragte mig nu mer än någonsin i beröring med fader Walsh. Jag sade honom uttryckligen, när jag kom tillbaka, att då moder Xavier ringaktat min begäran att flyttas derifrån, vore den enda återstående utvägen för honom att gå till biskop Bayley och begära en annan församling. Detta vägrade han göra. Han förnyade ofta sina kärleksförklaringar i de innerligaste ordalag; bad mig lemna klostret, resa med honom till ett främmande land och der låta viga oss af en protestantisk prest och bli lyckliga. Han sade sig icke kunna lefva utan mig. Han önskade äfven att jag måtte öfvergifva den romersk-katolska religionen, i det han sade mig, att han i själ och hjerta kände att det icke vore Kristi sanna religion, icke heller hade den sedan 6:te århundradet varit den oförderfvade ursprungliga kyrkans. Han sade mig allvarligt, att han vore villig att trotsa förföljelse och fattigdom för min skull.

Jag kände det vara endast ett hän att gå till bikt och kommunion, under det jag beständigt plågades af fader Walsh' ömma blickar och kärleksfulla ord, ty jag var människa i ordets hela bemärkelse, trots de onaturliga band min falska religion ålade mig; och min stackars menliga natur suckade och qved under den öfverväldigande tyngden af en förfärlig frestelse.

Vid denna tid var jag äfven mycket orolig öfver några artiklar af den katolska läran, i synnerhet angående brödets och vinets förvandling i nattvarlden. En händelse tilldrog sig, som kom min tro härpå att vackla. Jag hade uppdrag att bereda hostian (brödet), hvilken göres af en osyrad deg af mjöl och vatten. En söndag voro ett stort antal kommunikanter samlade, och emedan presten icke hade nog hostier, skie-

kade han till klostret efter flera. Jag hade icke genast några flera färdiga, men efter en quart skickade jag honom två hundra. Den kanoniska tiden för invigningen af brödet var förbi, och presten gaf folket oblaterna *oinvigda*. Jag bad honom sedermera om ursäkt för det jag icke kunnat i tid förse honom med oblater, hvarpå han svarade, "det är detsamma; folket vet ingen skilnad derpå." "Fins då verkligen någon skilnad?" var den plågsamma fråga, som fylde min olyckliga själ med ångestfulla tvifvel.

Presten sade, att "det var det samma." Men min trosbekännelse lärde ju, att så snart presten uttalat invigningsorden öfver oblaten, var Jesu Kristi lekamen genast närvarande deruti — den samma kroppen som föddes af den heliga jungfrun, den samma som dog på korset, som åter uppstod och som sitter på Guds högra hand; den lärde mig att Gud under alla de tusentals messor som hållas blott på en enda timme i hela romerska kyrkan, verkar detta under i det ögonblick presten uttalat invigningsorden.

Den ofvannämnde prestens ord rubbade till stor del min lifliga tro på Kristi lekamens verkliga närvaro, och jag kämpade mot mina tvifvel såsom mot en högst pröfvande frestelse. Att tvifla på en artikel af den katolska läran anses för en förfärligare synd än ett mord, emedan det för mördaren gifves tillfälle till god bikt och prestens aflösning; men för en själ som tvekar att tro, och tviflar på den katolska lärans fullkomlighet, finnes ingen frälsning. Jag darrade vid denna frestelse och jag tänkte att Gud hade öfvergifvit mig och lemnat mig i djefvulens våld; men prisad vare Gud! han gifver död och han gifver lif. Han leder till helvetets portar, men återför till ett ljusare, sannare och härligare lif.

Utom de talrika frestelser som då anföllo mig, kände jag en inre torrhet, som förhärjade min själ och fordrade en ganska stor viljekraft för att bibehålla mig på pligtens väg. Anfallen af frestelser, svårigheter och motsägelser utifrån och vämjelse, slöhet och förtviflan inifrån, bedröfvad, öfvergifven och nedslagen, kämpade jag för att vinna seger mellan natur och nåd, mellan tro och förnuft; men hur torrt och hårdt än mitt dagliga bröd *då* var, var det ljust i jemförelse med det jag skulle smaka, innan jag fick ingå i hvilat. Jag måste tömma den bittra kalken ända till dräggen.

Under dessa inre och yttre pröfningar fick jag besök af min broder John. Den 20 nov. 1867 kallades jag in i mottagningsrummet för att helsa på en ung man, utan att jag haft någon aning om att det var min broder. Han var på väg till San Francisco, och under det han i New York väntade på ångbåten, ville han besöka mig. Han frågade mig om jag var lycklig, och jag svarade förställsamt, att min lycka vore fullkomlig, då jag var en Kristi brud och att ingenting på jorden kunde öfverträffa den sällhet jag kände såsom en sådan. Jag föraktade mig sjelf då jag uttalade dessa ord, under det jag var insvept i en ogenomtränglig öken af midnattsmörker, omgifven på alla sidor af törnen och snår, från hvilka jag försökte befria mig, endast för att bli ännu mera insnärjd och söndersliten! Jag försökte att blicka upp mot himmelen, men endast för att finna ett svart, svart mörker, intet ljus, ingen hoppets stråle, ingen undanlykt — det oakadt vågade jag uttala en osanning och

säga min broder att jag var *lycklig!* John seglade den 21 november till Californien.

Följande utdrag ur ett bref, skrifvet af min broder till mina föräldrar, innan han afreste, skall gifva läsaren en sann idé om huru väl jag hade bedragit honom: —

"Jag har sett min syster Edith — jag hade svårt att få reda på henne, men belönades hundrafaldt för besväret — sjelfva hennes åsyn skulle hafva varit en tillräcklig belöning. Hon ser ut som idel sällhet — hon var mycket glad åt att se mig och jag åt att se henne — och hvarför skulle jag icke det — min egen kära syster! Hon är verkligen lycklig. Hon är abbedissa der... Folket vördar henne och hvem kan annat? Jag viste icke att jag älskade henne så mycket. Jag gaf henne mammas, Gertruds och mitt eget porträtt. O, jag kan icke beskrifva den scen, som egde rum, då hon såg mammas porträtt! Kära föräldrar, hon var lika skön som förr, med sina stora, mörkblå ögon, sitt gyllene hår och heliga, milda uttryck. Hon ser lika frisk och rosenkindad ut — och det var ingenting låtsadt — allt så verkligt."

Jag hade lyckats bedraga honom och fullkomligt dolt min verkliga belägenhet. Fastän jag led af att så bedraga honom, kunde jag likväl icke låta min broder veta att jag var förfärligt olycklig med det lif jag frivilligt valt. På detta sätt är det många katoliker bedragas angående sina vänner och släktningars verkliga belägenhet, hvilka, utan att klaga, försäkra i sina fängelser. Men Gud hade bestämt att jag en gång skulle blotta klosterlifvets skrymteri, lyfta på slöjan och låta verden få kännedom om de brott som fördöljas inom helgedomens murar.

(Forts.)

Böcker

för under halfva priset.

Af de böcker, som annonserades i N:o 1 af denna tidning, fins ännu tillfälle att få för samma pris: böcker till ett värde af öfver 38 kronor för 15 kronor. Var god läs igenom annonsen i N:o 1 och jemför priset med värdet, som derför erhålles, och sänd sedan efter det annonserade; och vi försäkra, att hvar och en som detta gör, skall känna sig mycket väl belåten med att ha på detta sätt använt 15 kr.

Red. af Ljus i Hemmet.
Göteborg.

Ljus i Hemmet.

Alla som vilja införa denna tidning i hemmen torde söka att så snart som möjligt göra hvad de kunna härför. Priset är lågt, endast 1 kr. utom vanligt postarvode.